

bepaalde Kerk (Dijk) het, zij of de komst van het emeritaatskost". Prof. nt ingenomen, hetgeen Prof. node-1905 heeft prof. Greijdanus gehandhaafd" id de weldaad nening te geven, te komen, bij eg ik, mij nu rtikel: hadden ar Prof. Greij- wij waren dan is het geval is.

SCHILDER.

gaan van de t geregeld een n deze rubriek de gebeurte- tisch bekeken. i, wat zou het en: Zulke din- niet mogelijk behandeld als i met acte; de menschen, die werk van de velijk niet uit in al de narig-

overgestapt op dsdienst. Niet rekening moet eel wat lezers k en christen- iet noodig ge- te zeggen, om dinselbezwaren n in hun uit

door neef mee- ren een psalm- as den rooster bek van tante:

men van ver- oordeelt, dat ar oom denkt geval, zoo be- loor God geen laag, en arm end van hem -dezen psalm

tenen tot na- zijde van de

angewend om s kunnen be-

eten duidelijk zong toen de een zoon voor am. 2. Hanna, t felt, dat zij i moeder niet ote toekomst, agen van ge- dat de Heere i en verhoogd r, kinderlooze

a zeggen kan, t slaan.

oorts nadruk- verbonds God, haar ziel uit- het heiligdom, tig leven, om eloften te be- oord. In haar dus niet op- t zich gewend Zijn hulp.

gesproken kan t is niet het t het nieuwe zich verlaten ren en bij de

rachtig tegen el de Schrift. nd op het erf tlet de daden een dankbaar uit het stof. rezen worden

Oneerlijk en misleidend.

Ruim vijftig jaar geleden verscheen een boekje, getiteld: „De Bijbelsche Geschiedenis aan kinderen verhaald", met een woord vooraf van J. H. Donner. Het was versierd met honderd plaatjes.

Wijlen Ds J. H. Donner, bij de ouderen onzer lezers nog wel bekend als lid der Tweede Kamer en Zending-director van de Chr. Geref. Kerk vóór 1982, deelt in zijn woord vooraf mee, dat hij gaarne zelf deze Bijbelsche Geschiedenis had geschreven, maar dat de tijd hem daartoe had ontbroken. Evenwel had een Christelijke vriendin dit werk ter hand genomen, wier werk hij met volle vrijmoedigheid kon aanbevelen. Hij schrijft o.m. nog letterlijk het volgende: „Geheel in overeenstemming met hetgeen naar mijn oordeel een Bijbelsche Geschiedenis voor kinderen zijn moet, heeft zij haar taak opgenomen en volbracht. Zij geeft geen losse Bijbelsche tafereelen, waarbij de onovertroffen eenvoud der Schrift vaak aan den vorm ten offer wordt gebracht, maar een getrouw doorlopend verhaal van de gebeurtenissen, ons in de Heilige Schrift geboekt, en dit doorgaans met de woorden der Schrift zelve. Spaarzaam is zij geweest met uit de geschiedenissen lessen te trekken. Zij heeft ook hierin de Schrift gevolgd, die ons eenvoudig de gebeurtenissen meedeelt, maar zóó, dat de lezer, ook indien hij een kind is, gevoelt, wat het verhaal tot het geweten en het leven spreekt".

Dit boekje heeft tot op 1936 elf drukken beleefd. In 1936 verscheen thans een twaalfde druk, ditmaal verzorgd door een nieuwen uitgever, den heer J. P. van den Tol Jz. te Nieuw-Beyerland.

Nu is er echter aanmerkelijk verschil tusschen al de vorige drukken en dezen twaalfden druk. Dit verschil treedt al direct aan den dag in de illustraties. Van de 100 plaatjes in de vorige uitgave vinden wij er 76 terug in dezen twaalfden druk, terwijl er 53 nieuwe zijn bijgevoegd. Op zich zelve genomen, is tegen deze verandering niets in te brengen. De nieuwe uitgave kan er mooier en beter door worden. Iets anders komt de zaak echter te staan, wanneer in die verandering een bepaald principe tot uiting komt. En dat is hier inderdaad het geval.

Alle oude illustraties, waarop een afbeelding van den Heere Jezus voorkwam, zijn in dezen nieuwen druk weggelaten.

Waarom heeft Ds D. Driessen, Chr. Geref. pred. te Rotterdam (Zuid), die dezen nieuwen druk van een voorwoord voorzigt, hierop niet gewezen, omdat hier toch een beginsel aan den dag treedt, dat noch door de Schrijfter, noch door Ds Donner werd gedeeld?

Bovendien is in deze nieuwe uitgave achter elke Bijbelles een soort toepassing gegeven, wat de Schrijfter oorspronkelijk niet had gedaan, en wat Ds Donner juist aanleiding gaf, dit boek aan te bevelen.

Nu blijkt niet duidelijk, wie deze aanvulling van den oorspronkelijken tekst heeft aangebracht. Maar op zijn minst had Ds Driessen in zijn Voorwoord op deze wijziging de aandacht moeten vestigen, vooral nu deze wijziging tegen de bedoeling van de Schrijfter en Ds Donner inging.

Eerlijkheidshalve had deze nieuwe uitgave als een sterk gewijzigden druk aangekondigd dienen te worden. En Ds Driessen had in zijn „Voorwoord" moeten aangeven, dat hij zich niet kon vereenigen nòch met het ook in dezen druk opgenomen voorwoord van Ds Donner, nòch met den oorspronkelijken tekst.

Wat nu die aangebrachte toepassingen zelf betreft, wij achten ze geen verbetering van de oorspronkelijke uitgave.

We lezen b.v. op pag. 50, dat Jakob zijn naam in 's vaders tent had verzwegen en dien eerst aan den Jabbok opgaf. De vraag rijst bij ons op, of kinderen van 6—10 jaar die beeldspraak kunnen verstaan. We onderstellen althans, dat hier beeldspraak gebruikt is. In letterlijken zin toch was er voor Jakob geen reden, om zijn naam te verzwijgen.

Daarbij komt nog, dat in die toepassing de jongens en meisjes gelukkig worden genoemd, die zulk een naamsverandering kennen. We vermoeden, dat met die naamsverandering op de bekeering wordt gedoeld. Maar eilieve, was Jakob een onbekeerd man in zijn vaders tent? Dat Jakob zijn vader bedroeg, was gruwelijke zonde, maar de begeerte naar den Verbonds-zegen was vrucht van bekeering.

Nog op een andere toepassing vestigen we de aandacht.

Wanneer de geschiedenis van de opwekking van den jongeling te Naïn is verteld, wordt daaraan de volgende toepassing vastgeknoopt.

„De bedroefde weduwe te Naïn had een goeden dag, toen ze haar zoon weder levend terug ontving. De Heere Jezus was de Vorst des Levens, Die den dood overwon. Ge moet daarom Hem kennen, lieve kinderen! Zooals die dragers het doode lichaam vanden jongeling wegbrachten, zoo voeren uw zonden u ook naar het verderf. Die dragers zijn: een hoop op een lang leven; te denken, dat men niet zoo heel zondig is; te meenen, dat de Heere wel barmhartig zal zijn; te denken, dat men nog wel tijd tot bekeering heeft, enz."

Wij vragen ons in ernst, of het door ons gespatieerde bestaanbaar is met gezonde exegese, nog daargelaten, of rekening is gehouden met het bevattingsvermogen van een kind.

Eén ding weten we zeker, dat indien Ds Donner nog

leefde, hij verontwaardigd zou zijn, dat zulk een uitgave met zijn naam gedekt werd.

Dat deze nieuwe uitgave in dezen vorm het licht zag, betreuren we. Maar dat ze met den naam van Ds Donner gedekt werd, achten we oneerlijk en misleidend. Daarvoor heeft de naam van Ds Donner onder ons, Gereformeerden, een te goeden klank. Alleen reeds diens verklaring van de Psalmen doet ons hem kennen als een theoloog, die, wars van inlegkunde, niets anders wilde dan gezonde Schriftuitlegging, welke we in deze uitgave ten eenen male missen.

Schiebroek.

T. TIELEMAN.

Ned. Chr. Persbureau.

Door de vriendelijkheid van een lezer bemerk ik, dat het N.C.P. een nieuwsbulletin verspreidt, bestaande uit den inhoud van een aan dat bureau toegezonden stuk van zijn directeur, dr H. W. v. d. Vaart Smit, ter bestrijding van wat ik verleden week opmerkte. Ik rekende daarop van te voren. Wat er in staat, is niet juist. Wie de door mij destijds opgenomen officiële stukken leest, kan dat nagaan. Ik volsta met de herhaling van wat ik schreef.

K. S.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

In hartelijken dank mag hier deze week vermeld worden een gift uit Argentinië zelf. Ze was afgezonden door ds Jerry Pott te Tres Arroyos, en bedroeg f 19,—. Giro 127278.

K. SCHILDER.

De Kleine Catechismus van Zacharias Ursinus. (XII.)

59. Hoe is het mogelijk, dat het uiterlijk en lichamelijke waterbad ons verzekert van deze innerlijke en geestelijke afwassing?

Wanneer de Heilige Geest onze harten beweegt tot vaster gelooven, door deze belofte van Christus, (n.l.) dat aan allen, die gelooven en gedoopt zijn, de vergeving der zonden volstrekt zeker zal ten deel vallen.

60. Waar wordt ons dat beloofd?

In de instelling van den Doop (laatste hoofdstuk van Matth. en Marc.), wanneer de Heere aldus spreekt: „Gaaf dan henen en onderwijst alle volken en doopt ze in den Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes. Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden: doch die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. Hetzelfde wordt in andere plaatsen der Heilige Schrift beloofd, waar de Doop het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden genoemd wordt.

61. Wascht dan het water de zonde af?

Allerminst. Dit geschiedt ja alleen door het bloed en den Geest van Christus.

62. Waarom wordt dan dit waterbad het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden genoemd?

Omdat het een zeker pand en teeken is, waardoor Christus aan ons allen, die in Hem gelooven, betuigt, dat onze zielen zóó zeker door Zijn bloed en Geest van de zonden gereinigd worden, als wij door het zichtbare water, dat de vuiligheden van het lichaam pleegt weg te nemen, afgewassen worden.

63. Waarom moeten de jonge kinderen gedoopt worden, daar zij nog niet met het geloof begaafd zijn?

Eerstens daarom, omdat de H. Geest ook in hen krachtig werkzaam is, en hen neigt tot gelooven en gehoorzamen aan God, ofschoon zij nog niet op dezelfde wijze als de volwassenen gelooven.

Ten tweede, omdat ook zij tot het rijk en verbond Gods en de Kerk van Christus behooren en daarom ook met het teeken der goddelijke genade moeten onderscheiden worden.

Ten derde, omdat de jonge kinderen in het Oude Testament besneden zijn en de Doop in de plaats der Besnijdenis gekomen is.

R.

G. B.

1) cum nondum fide sint praediti.

Een onbevredigde verwachting.

G. van Bokhorst: Wevers. — N. V. Gebr. Zomer & Keuning, U. M., Wageningen.

De titel is een belangrijk deel van een boek. Is hij goed gekozen, dan zal hij lezers trekken; zegt hij weinig of niets, dan kan een interessant boek lang ongelezen blijven. Er zijn voorbeelden genoeg, dat een inslaande titel een overigens niet buitengewoon boek er in bracht.

Maar het kan ook voorkomen, dat de teleurstelling vergroot wordt, als een pakkende titel niet een boeienden roman dekt. Men mag toch op zijn minst verlangen, dat de titel zeer in het kort den inhoud afspiegelt.

Het nieuwste werk van G. van Bokhorst voert een titel, die reeds lang geleden opgang maakte door het dramatisch werk van Hauptmann: „Die Weber", en een socialen roman doet verwachten over het leven der textielarbeiders. Aangezien het aantal sociale romans in den laatsten tijd niet bijster groot is, en de weefindustrie nog niet in de literatuur ten onzent is behandeld, is de titel „Wevers" zeer aanlokkelijk. Spoedig blijkt echter, dat hier geen roman geboden wordt, die direct het leven weergeeft, maar een verhaal, waarin de schrijver over het leven van een groep menschen

verleert. Dit laatste behoeft geen bezwaar te zijn.

Wel zijn er velen die de vertelling rekenen tot de lectuur en haar daardoor buitensluiten uit het hooge gebied der letterkunde, maar dat is niet geheel juist. Op zich zelf kan een verhaal heel goed literatuur en een roman lectuur zijn; dit hangt niet af van den vorm, maar van het talent van den schrijver. Ook kan het verhaal even boeiend zijn als een roman, als er een gebeurtenis of brok leven in beschreven wordt, dat op zichzelf belangwekkend is. Dan wekt de auteur weliswaar geen nieuwe realiteit op, maar hij laat ons meeleven een bestaande werkelijkheid, hij laat dat vooral zien, dat het wezen ervan is, zonder omslag, zoodat de lezer het verhaal niet alleen ziet, doch ook dóórzielt. De voorstelling zal dan wel subjectief zijn, maar het verhaal leeft er door en is vrij van de dorheid, die een objectief verslag pleegt te kenmerken.

De schrijver moet dan evenwel alleen de situatie schetsen, een bepaalde opstelling geven, zonder te veel uitlegging. Zelf moet hij zich zooveel mogelijk achter het verhaal verborgen houden, de lezer zelf moet uit zijn oogen kijken, zich gaan interesseeren, verbanden leggen, het overzicht verkrijgen. De schrijver zorgt slechts, dat bij de ontwikkeling de spanning toeneemt, zoodat ten slotte een onvergetelijke indruk achterblijft. Een goed verhaal te schrijven is derhalve een groote kunst, en minachtend te spreken over zulke „lectuur" is dwaas.

Van Bokhorst heeft in zijn vorige boeken getoond, dat hij kan vertellen, weet te boeien. Hij kent zijn streek en zijn menschen en wist leven en kleur in zijn verhalen te brengen. Men kan redelijkerwijs van hem verwachten, dat hij weer een goed boek zou geven. En dat is tegengevallen. Niet alleen dekt de titel den inhoud niet, maar ook de wijze van vertellen is minder dan in het vroegere werk.

Na enkele hoofdstukken gelezen te hebben, vraagt men zich af, waarom dit boek „Wevers" heet. Wel is de hoofdpersoon een wever, maar noch van zijn werkzaamheden in de fabriek, noch van zijn mede-arbeiders wordt iets medegedeeld. Het verhaal gaat over een arbeider in zijn gezin en de vreugde en het verdriet dat hij daarin ondervindt.

Ook dat zou nog niet zoo erg zijn, als dat gegeven voldoende was voor het verhaal, en dat is het niet. Eerlijk gezegd, vind ik het te onnoozel. De korte inhoud is namelijk deze:

Een wever komt thuis en bemerkt dat hij vader is geworden. Ondanks het gedoe van de buurvrouwen is hij er blij mee, want zijn vrouw heeft een poosje omgang gehad met een „heer" en is naar hem teruggekomen en schenkt hem nu een kind. Nadat dit meisje een paar broertjes heeft gekregen, wordt zij ontvoerd. Naspeuring helpt niets — ze is weg. Haar broer raakt verliefd op de dochter van den fabriekseigenaar, bij wien hij en zijn vader werken. De fabrikant wil een huwelijk alleen toestaan, als de knecht enkele duizenden guldens kan aanbieden, wat hij natuurlijk niet kan. Deze nieuwe tegenslag treft de familie juist, als moeder bekend heeft, dat het verdwenen meisje de dochter van haar en dien „heer" was.

Gelukkig vergeeft vader, die zich zelf een zondaar weet, de misstap van zijn vrouw. Dan daagt opeens het verloren schnap op, wier echte vader berouwvol gestorven is en haar veel geld heeft nagelaten. Zij wordt nu zonder eenig verwijt aanvaard door den wever. Van haar geld geeft ze eenige duizenden aan haar broer om zoo zijn huwelijk mogelijk te maken. Dadelijk rent deze de deur uit om de zaak met den fabrikant te regelen. Ongelukkigerwijze zijn er juist relletjes en een verdwaalde kogel treft den jongen, waarmee het boek uit is.

Men vraagt zich af, waarom die jongen sterven moest, nu alles zoo mooi liep en waarom de schrijver niet verder vertelde, wat er nu met het gezin gebeurde. Want anders wordt alles met een uitvoerigheid verteld, die verbijsterend is. Of liever, niet verteld, maar beredeneerd en dat is mijn voornaamste bezwaar tegen dit boek. Letterlijk niets laat de schrijver rustig zich ontwikkelen. Hij verklaart en bepraat alles. De lezer ziet niets, hij hoort alleen maar den druk vertellenden auteur. En dit alles in een deftig betoogenden stijl, die alle spanning doodpraat. Verschil tusschen belangrijk en onbelangrijk is er niet. Het verdwijnen van het meisje wekt geen meerdere sensatie, dan het verdrijven van een lintworm bij haar broer. Het hoog-geestelijke en het platvoersche staan pal naast elkaar en werken daardoor soms onbedoeld komisch.

Dit boek van Van Bokhorst is mij zeer tegengevallen, omdat, naar ik stellig geloof, de schrijver het beter had gekund. Hij heeft zich geen moeite getroost in het karakter zijner personen door te dringen, hij blijft overal slechts aan de uiterste oppervlakte. Hij, die weet te vertellen, geeft hier geen behoorlijke milieu-teekening, want het hoofdstuk over de Schapenkamp, dat zoo los van het verhaal staat, is toch erg poover. Het deftig-gemoedelijk betoog over de huizen en de menschen, hun gewoonten, bijgeloof en omgang is ondanks zijn lengte, weinig zeggend. De slappe stijl wordt tevergeefs door tal van vragen en uit-